Kraków

Muzeum Krakowa

Miejsce Pamięci
Memorial Site

KL Plaszow

Raport za okres 2018 –2019
Report for the period 2018–2019

MUZEUM KRAKOWA - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

Muzeum Krakowa

Miejsce Pamięci
Memorial Site

KL Plaszow

Raport za okres 2018 –2019
Report for the period 2018–2019

Miejsce Pamięci KL Plaszow.
Raport za okres 2018–2019

Projekt i skład:
Piotr Lipowiecki
Redakcja:
Dorota Strojnowska
Tłumaczenie:
Biuro Tłumaczeń Specjalistycznych
Atominium

Muzeum Krakowa
Pracownia Muzeum – Miejsce Pamięci
na terenie byłego KL Plaszow
ul. Lipowa 4, 30-702 Kraków
tel. +48 12 257 10 17, w. 119
plaszow@muzeumkrakowa.pl

Cyfrowe Archiwum KL Plaszow:
http://ca.muzeumkrakowa.pl/

© Muzeum Historyczne
Miasta Krakowa, Kraków 2019
Rynek Główny 35, 31-011 Kraków

ISBN 978-83-66334-27-4

Druk: Unidruk Kraków

Memorial Site KL Plaszow.
Report for the period 2018–2019

Graphic design and typesetting:
Piotr Lipowiecki
Editor:
Dorota Strojnowska
Translation:
Olga Słowik-Matys

Museum of Krakow
Museum Workshop – Memorial Site
in the former KL Plaszow
ul. Lipowa 4, 30-702 Kraków
tel. +48 12 257 10 17, w. 119
plaszow@muzeumkrakowa.pl

Digital Archive of KL Plaszow:
ca.muzeumkrakowa.pl

© Muzeum Historyczne
Miasta Krakowa, Kraków 2019
Rynek Główny 35, 31-011 Kraków

ISBN 978-83-66334-27-4

Print: Unidruk Kraków

Muzeum Krakowa

Działania wykonane przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa w latach 2018 –2019 w ramach grantu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pt. „Działania badawcze i edukacyjne związane z miejscem pamięci KL Plaszow jako częścią Trasy Pamięci MHK Krakowa", dofinansowanego przez Gminę Miejską Kraków.

Opracowanie / Editors:
Marta Śmietana
Monika Bednarek
Kamil Karski

Miejsce Pamięci
Memorial Site

KL Plaszow

Raport za okres 2018 –2019
Report for the period 2018-2019

The activities of the Historical Museum of the City of Kraków in 2018-2019 under the Ministry of Culture and National Heritage grant entitled "Research and educational activities related to memorial site KL Plaszow as part of the MHK Memorial Route", co-funded by the Municipality of Kraków.

Muzeum Krakowa

Kraków 2019

Wstęp

Po raz drugi oddajemy do Państwa rąk raport z prac na rzecz upamiętnienia byłego niemieckiego nazistowskiego obozu Plaszow podsumowujący pracę, którą w latach 2018–2019 wykonał zespół Muzeum Krakowa. Nasze działania miały przede wszystkim charakter badawczy, naukowy i edukacyjny, będąc w dużej mierze kontynuacją kroków podejmowanych w latach poprzednich.

Wykonana przez nas praca finansowana była, podobnie jak w latach 2016–2017, ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przy wsparciu Gminy Miejskiej Kraków. Nasze działając odbywały się w ramach grantu pod nazwą. „Działania badawcze i edukacyjne związane z miejscem pamięci KL Plaszow jako częścią Trasy Pamięci MHK Krakowa".

Najważniejszym efektem grantu jest opracowanie Archiwum Cyfrowego KL Plaszow zawierającego informacje o więźniach i załodze obozu. To platforma, która przede wszystkim jest wypełnieniem

Introduction

For the second time in history, we proudly present to you a report on the works aiming at commemorating the former Nazi German KL Plaszow. The report summarises works that have been conducted in the years 2018–2019 by the Museum of Krakow team. Our activities were mostly of a research, academic, and educational nature and, to a large extent, followed up undertakings of the previous year.

Just like in the years 2016–2017, our work has been financed from the fund of the Ministry of Culture and National Heritage and co-founded by the Municipality of Kraków. We conducted these activities within the scope of a grant entitled "Research and educational activities related to memorial site KL Plaszow as part of the MHK Memorial Route".

The most important result of the grant consists in launching the KL Plaszow Digital Archive which includes information on camp prisoners and staff. First

misji opiekunów miejsc pamięci, polegającej na przywróceniu pamięci o ofiarach ludobójstwa poprzez nadanie anonimowym liczbom imion i twarzy.

W oparciu o scenariusz Muzeum – Miejsca Pamięci KL Plaszow, opracowany przez zespół MHK w 2017 r., został zmodyfikowany projekt architektoniczny przyszłego upamiętnienia autorstwa Grupy GPP Sp. z o.o. Sam scenariusz został uszczegółowiony i rozbudowany. W 2019 r. wydane zostały dwie publikacje. Pierwsza z nich to *Płaszów. Ostatnia stacja krakowskiego żydostwa*, zawierająca opracowane wspomnienia inż. Jakuba Stendiga, więźnia i budowniczego obozu, druga zaś *KL Plaszow. Archeologia miejsca pamięci*, będąca podsumowaniem badań archeologicznych przeprowadzonych przez MHK na terenie KL Plaszow w latach 2016–2019.

Przez cały czas zespół MHK prowadził kwerendy, publikował efekty swoich badań oraz uczestniczył w konferencjach popularyzujących wiedzę na temat historii KL Plaszow.

Muzeum Krakowa nie byłoby w stanie działać na drodze upamiętnienia KL Plaszow bez systematycznego wsparcia z różnych instytucji. Pomocą i radą od początku naszej badawczej drogi służą nam przede wszystkim Rada Społeczna ds. utworzenia Muzeum – Miejsca Pamięci na terenie byłego KL Plaszow, Gmina Wyznaniowa Żydowska w Krakowie oraz Komisja Rabiniczna ds. Cmentarzy przy Naczelnym Rabinie Polski Michaelu Schudrichu. Pomoc, którą uzyskujemy od jednostek miejskich Urzędu Miasta Krakowa – przede wszystkim Zarządu

and foremost, the platform fulfils the mission of those who care for memorial sites, that is restoring the memory of victims of homicide by linking anonymous numbers to names and faces.

Based on the scenario for the Museum – Memorial Site KL Plaszow developed by the Museum of Krakow in 2017, the architectural design of the future memorial by Grupa GPP Sp. z o.o. was modified. The scenario itself was enriched in more detail and expanded. In 2019, two publications were released. The first one, *Płaszów. Ostatnia stacja krakowskiego żydostwa* [*Plaszow. The Final Stop for Krakow's Jews*], contains an edited version of memoirs by Jakub Stendig, an engineer, camp prisoner and construction worker at KL Plaszow, while the other release, KL Plaszow. Archeologia miejsca pamięci [KL Plaszow. The Archaeology of the Memorial Site] summarises the archaeological survey conducted by the Museum within KL Plaszow in the years 2016–2019.

Meanwhile, the Musuem of Krakow kept conducting queries, publishing research results, and participated in conferences popularising knowledge on the history of KL Plaszow.

The Museum of Krakow would not be able to execute these endeavours to commemorate KL Plaszow without constant support from various institutions, such as the Social Council for the Creation of the Museum – Memorial Site in the Former KL Plaszow, the Jewish Community in Kraków, and the Rabbinical Commission for preservation of Jewish cemeteries under the Chief Rabbi of

Inwestycji Miejskich, Zarządu Zieleni Miejskiej, Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków pozwala nam na koncentrowanie się na sprawach merytorycznych i realizowanie naszych zadań w kompleksowy sposób. Zasięg naszej współpracy ma także wymiar zagraniczny. Dzięki środkom finansowym zabezpieczonym przez grant Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Gminę Miejską Kraków odbyliśmy szereg wyjazdów studyjnych. Powiększa się przez to nie tylko zasięg naszego oddziaływania, ale systematycznie budowana jest sieć instytucji współpracujących. Pośród międzynarodowych partnerów na rzecz upamiętnienia KL Plaszow, z którymi budowaliśmy i zacieśnialiśmy relacje w latach 2018 i 2019, wymienić należy Instytut Pamięci Męczenników i Bohaterów Holocaustu Yad Vashem, Stowarzyszenie Krakowian w Izraelu, Centrum Edukacyjne Mashmaut w Kiryat Motzkin, Instytut Polski w Tel Aviv oraz KZ-Gedenkstätte Flossenbürg. Wszystkim, którzy wspierają nasze wysiłki na rzecz zachowania pamięci o KL Plaszow pragnę ogromnie podziękować. Dziękujemy także byłym więźniom, ich rodzinom i wszystkim, którzy zechcieli się z nami podzielić swoją historią i wiedzą na temat KL Plaszow. Ich relacje wzbogaciły zbiory muzeum i będą udostępnione publiczności.

Praca, którą prowadzimy, możliwa jest jednak przede wszystkim dzięki zaangażowaniu konkretnych osób, pracowników MHK i wspierających ich zewnętrznych partnerów, współtworzących zespół scenariuszowy i działających w ramach Pracowni Muzeum – Miejsca

Poland Michael Schudrich, who have been of assistance from the very beginning of our research. The help of offices of the Municipality of the Kraków – first and foremost of Kraków Board for City Investment, City Parks Management, Office of the City Monument Conservator, enables us to focus on the content layer and execute our tasks in a comprehensive manner. Our cooperation has also an international dimension. Thanks to funds secured by a grant from the Ministry of Culture and National Heritage and by the Municipality of Kraków, we have travelled on a number of study visits. We are not only expanding the range of our impact, but we are also building a network of cooperating institutions. Among the international partners in commemorating KL Plaszow, with whom we build and strengthened our relations in 2018 and 2019, there are the Yad Vashem Institute, the Cracovians Association in Israel, the Mashmaut Educational Centre in Kiryat Motzkin, the Polish Institute in Tel Aviv, and KZ-Gedenkstätte Flossenbürg. I would like offer heartfelt thanks all those who support our efforts to commemorate KL Plaszow. We would also like to thank to former camp prisoners, their families, and to all those who were so kind as to share their life stories and knowledge of KL Plaszow with us. Their accounts enriched the Museum's collection and will be made available to visitors. However, our work would not be possible without the commitment of certain people, our employees and external partners, who form the scenario team and operate within the scope of the Mu-

Pamięci na terenie byłego KL Plaszow, pod opieką mojego zastępcy, dyrektora Jacka Salwińskiego. Dziękuję serdecznie prof. Romie Sendyce (UJ), Ryszardowi Kotarbie (IPN), Monice Bednarek, Beacie Łabno, Katarzynie Kocik, Kamilowi Karskiemu, Robertowi Kuligowi, Karolinie Ożóg, Tomaszowi Owocowi i Marcie Śmietanie.

Na koniec pragnę podkreślić, iż wierzę, że praca na rzecz pamięci o KL Plaszow, którą konsekwentnie od czterech lat prowadzi Muzeum Krakowa wspierane przez patronów i partnerów przyczyni się do tego, że powołana w konsekwencji naszych wspólnych działań nowa instytucja stanie się miejscem, które dzięki mądrej opowieści o tragicznej przeszłości będzie miała wpływ na naszą lepszą przyszłość.

dr Michał Niezabitowski
Dyrektor Muzeum Krakowa

seum Workshop – Memorial Site in the Former KL Plaszow, under the supervision of my right hand, Director Jacek Salwiński. I would like to express my gratitude to Professor Roma Sendyka (Jagiellonian University), Ryszard Kotarba (Institute of National Remembrance), Monika Bednarek, Beata Łabno, Katarzyna Kocik, Kamil Karski, Robert Kulig, Karolina Ożóg, Tomasz Owoc, and Marta Śmietana.

Finally, I would like to emphasise my deep belief that the work for commemoration of KL Plaszow undertaken by the Museum of Krakow four years ago, and continued since then with the support from patrons and partners, will result in to establishing a new institution which, by telling wisely of the tragic past, shall impact our future and make it a better one.

Dr Michał Niezabitowski
Director of the Museum of Krakow

Teren byłego KL Plaszow, Marsz Pamięci upamiętniający rocznicę likwidacji żydowskiego getta, 17 marca 2019 r., fot. Katarzyna Bednarczyk, wł. MHK

A view of the former KL Plaszow, March of Remembrance to commemorate the anniversary of liquidation of the Jewish ghetto, 17th March, photo by Katarzyna Bednarczyk, property of MHK

Projekt

Prace wykonane przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa w latach 2018–2019 w ramach grantu pt. „Działania badawcze i edukacyjne związane z miejscem pamięci KL Plaszow jako częścią Trasy Pamięci MHK Krakowa" są kontynuacją i rozszerzeniem działań podjętych w ramach środków przyznanych w latach 2016–2017 na realizację grantu pt. „Opracowanie studium dot. opieki nad krakowskimi miejscami pamięci z dawnym KL Płaszów jako częścią Trasy Pamięci MHK". Obie dotacje pochodzą ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i zostały dofinansowane przez Gminę Miejską Kraków.

Celem projektu jest kontynuacja działań badawczych i edukacyjnych dotyczących miejsca pamięci KL Plaszow służących wzbogaceniu wiedzy i wykorzystaniu jej w tworzeniu przyszłego Muzeum Miejsca Pamięci KL Plaszow.

The Project

Works carried out by the Historical Museum of the City of Kraków in the period 2018 –2019 within the scope of the grant entitled "Research and educational activities related to memorial site KL Plaszow as part of the MHK Memorial Trail" constitute an extension of activities undertaken in the period 2016–2017 within the grant entitled "Preparing a study on the maintenance of Kraków memorial sites with the former KL Plaszow as part of the MHK Memorial Trail". Both grants were financed from the funds of the Ministry of Culture and National Heritage and were co-funded by the Municipality of Kraków.

The project's aim is to continue research and educational activities regarding the memorial site KL Plaszow in order to expand knowledge and utilise it in creating the future Museum Memorial Site KL Plaszow.

Cmentarz Żydowskiej Gminy Wyznaniowej w Krakowie, najprawdopodobniej 1942 r., autor nieznany, wł. MHK

Cemetery of the Jewish Community in Kraków, most probably 1942, photo by an unknown author, property of MHK

BLOCH Henryk

BLOCH Ignacy

BLOCH

BLUMENDER Éva

BUNFELD Margit

nr. 5 kwietnia 1923 r., k
zmarły 6 sierpnia 1944 r
...dnika.

s. Ignacego i A
1900 r., przesył
z getta krakowski
Ź r ó d ł o: NTN sy

ur. ok. 1910 r., ołt
od 1943 r. do sierpni
Ź r ó d ł o: SUKK sy
obóz warsztatów krawieck
zastrzelony.
Ź r ó d ł o: NTN sygn. 39,
42-43, 81, 88

obywatelka węgierska narodowo
żydowskiej, ur. 28 marca 1921r.
w m. Miskolc, krawcowa
nr obozowy 21537; przedsiębiorst
wyzwolona w Flossenbürg w sierpni
1944 r.
Ź r ó d ł o: OKBZH w Krakowie sygn.
333, k. 7

obywatelka węgierska narodowo
żydowskiej, ur. 17 lipca
w m. Nagyszalonc
nr obozowy:
wyzwol

Zadania projektu

Główne założenia projektu to:

- przygotowanie dostępnego online Archiwum Cyfrowego KL Plaszow
- przeprowadzenie dodatkowych badań archeologicznych na terenie byłego obozu
- kontynuacja kwerend archiwalnych i bibliotecznych
- wypracowanie wykonawczej wersji scenariusza przyszłego upamiętnienia
- prowadzenie działań edukacyjnych.

Prace te prowadzone są przez jednostkę powołaną w 2016 r. przez Muzeum Krakowa – Pracownię Muzeum - Miejsce Pamięci na terenie byłego KL Plaszow przy współpracy z zespołem scenariuszowym przyszłego upamiętnienia.

Project tasks

The project's main assumptions include:

- preparing an online KL Plaszow Digital Archive
- conducting an additional archaeological survey within the former camp area
- continuing archival and library research
- developing an executive version of the scenario for the future memorial
- running educational activities.

These works are conducted by a unit established in 2016 by the Museum of Krakow – Museum Workshop – Memorial Site in the former KL Plaszow in cooperation with the scenario team for the future memorial.

Archiwum Cyfrowe KL Plaszow, strona główna, wł. MHK

KL Plaszow Digital Archive, home page, property of MHK

Archiwum Cyfrowe KL Plaszow

Archiwum Cyfrowe KL Plaszow to elektroniczna baza danych, w skład której wchodzą: lista więźniów obozu, lista członków załogi obozowej, baza archiwalno-bibliograficzna, kolekcja fotograficzna i archeologiczna. W latach 2018–2019 zbudowano struktury do przechowywania danych oraz udostępniono Archiwum online pod adresem: www.ca.muzeumkrakowa.pl. Obecnie w bazie znajduje się ok. 4 900 rekordów z nazwiskami więźniów obozu. Ze względu na ilość koniecznych do wprowadzenia danych oraz pojawiające się kolejne źródła, prace nad uzupełnianiem danych w Archiwum Cyfrowym KL Plaszow przewidziane są na dalsze lata. W następnym etapie będą uzupełnianie dane biograficzne dotyczących więźniów i załogi oraz bazy materiałów archiwalnych (fotografii, dokumentów) i nagrań (audio, wideo) relacji świadków.

Baza dostępna będzie na dwóch poziomach. Pierwszy, zawierający podstawo-

KL Plaszow Digital Archive

KL Plaszow Digital Archive is an electronic database comprised of: a camp prisoner list, camp staff list, archives and bibliographic database, photographic and archaeological collections. In the years 2018–2019, structures for storage of data were built and the Archive was made available on-line at www.ca.muzeumkrakowa.pl. Currently, the database includes c. 4900 records with camp prisoners' names. Due to the amount of data that needs to be uploaded into the archive and the fact that new sources keep emerging, works on updating KL Plaszow Digital Archive will be scheduled for the next few years. Within the next step, bio data of camp prisoners and staff as well as archival materials (photographs, documents) and witness testimony records (audio, video) databases will be completed.

The database will be available on two levels. The first one, including all basic data of a given person will be available

we dane na temat wyszukiwanej osoby, udostępniony zostanie w Internecie. Drugi, zawierający wszystkie wprowadzone informacje, zostanie udostępniony do przeglądania w Muzeum Miejscu Pamięci KL Plaszow oraz w Muzeum Krakowa.

Podstawą pracy nad Archiwum były materiały pozyskane w wyniku kwerend w archiwach polskich i zagranicznych prowadzonych w ubiegłych latach i kontynuowanych w ramach bieżącego grantu. Informacje pochodziły również z wywiadów ze świadkami, zarówno tych realizowanych przez zespół Muzeum Krakowa, jak i pozyskanych w toku kwerend w Instytucie Pamięci Narodowej, Żydowskim Instytucie Historycznym im. Emmanuela Ringelbluma, Bundesarchiv, Międzynarodowym Komitecie Czerwonego Krzyża w Genewie oraz Państwowym Archiwum Federacji Rosyjskiej.

online. The other, including complete data entered, will be available for review at the Museum Memorial Site KL Plaszow and at the Museum of Krakow.

The foundations of the Archive are constituted by materials obtained through queries carried out in Polish and foreign archives over the past few years and within the current grant project. Information was also derived from interviews with witnesses, both conducted by the Museum of Krakow team and obtained through queries at the Institute of National Remembrance, Emmanuel Ringelblum Jewish Historical Institute, Bundesarchiv, International Committee of the Red Cross in Geneva, and the State Archive of the Russian Federation.

Archiwum Cyfrowe KL Plaszow, strona z biogramem więźnia Zygmunta Immerglücka, wł. MHK

KL Plaszow Digital Archive, bio of Zygmunt Immerglück, camp prisoner, property of MHK

Legenda / Legend

Obszar obozu (sierpień 1944 r.)
Former camp area (August 1944)

Obszar wpisu do rejestru zabytków (2002 r.)
Area added to the register of monuments (2002)

Planowane Muzeum-Miejsce Pamięci KL Plaszow w Krakowie
Planned area of future KL Plaszow Memorial Site

Miejsca egzekucji i grobów masowych
Locations of the mass graves

Rezerwat Przyrody „Bonarka"
Nature reserve „Bonarka"

Scenariusz

Scenariusz Muzeum – Miejsca Pamięci KL Plaszow w czerwcu 2017 r. został zaakceptowany przez Radę Społeczną ds. utworzenia Muzeum – Miejsca Pamięci na terenie byłego obozu KL Plaszow. Dokument opiera się na trzech założeniach, którymi są: teren poobozowy jako autentyczny świadek cierpienia i śmierci ofiar, wystawa stała – umiejscowiona w dwóch budynkach: Szarym Domu i Memoriale – przedstawiająca zwiedzającym podstawową wiedzę o historii obozu oraz edukacja, która łączy historię z teraźniejszością.
Dodatkowym artystycznym wyrazem upamiętnienia KL Plaszow ma stać się Pomnik Dźwiękowy – Soundmonument.

The scenario

The scenario for the Museum – Memorial Site KL Plaszow was approved in June 2017 by the Social Council for the Creation of the Museum – Memorial Site in the Former KL Plaszow. The document is based on three pillars, that is: the former camp area as a genuine witness of suffering and death of the victims, permanent exhibition – located in two buildings: the Grey House and the Memorial building – presenting basic knowledge on the history of the camp, and education which combines the history with the present.
Additional artistic expression of the commemoration of KL Plaszow will take the form of a Soundmonument.

Wystawa stała Szary Dom

W ramach projektu zespół MHK skrystalizował założenia dotyczące ekspozycji w Szarym Domu. Założono, że ekspozycja zostanie zlokalizowana na parterze oraz w piwnicy budynku. Na piętrze znajdzie się niewielka przestrzeń warsztatowa, czytelnia oraz sala kontemplacji, dająca odwiedzającym to miejsce możliwość osobistej refleksji.

Ekspozycja, nastawiona na opowiedzenie o przeszłości KL Plaszow poprzez indywidualne losy, emocje i przeżycia posłuży się figurą więźnia, któremu słów zaczerpniętych z relacji użyczają kolejne ofiary, tworząc wielogłos oddający złożoność obozu KL Plaszow. Część wystawy prezentująca załogę KL Plaszow znajdować się będzie w piwnicach Szarego Domu – przestrzeni, gdzie mieścił się obozowy karcer.

W ramach projektu poszerzono wiedzę o zachowanych napisach w piwnicach Szarego Domu. Teksty wyryte w tynku zostały w 2018 r. zeskanowane i zinwen-

Permanent exhibition The Grey House

Within the scope of the project, the Museum of Krakow team specified the premises regarding a permanent exhibition to be arranged in the Grey House. It was assumed that the exhibition will be located on the ground floor and in the basement. The first floor will house a low-key workshop space, reading room, and contemplation room, which will enable the visitors to immerse in individual reflection.

The exhibition will focus on presenting the past of KL Plaszow through individual life stories, emotions, and experiences. It will utilise a figure of a prisoner, whose tale will be compiled of excerpts from recollections of camp victims. Such multiplicity of voices shall reflect the complexity of KL Plaszow. A portion of the exhibition devoted to KL Plaszow Staff will be located in the basement of the Grey House, where the camp solitary confinement had been located.

Within the scope of the project, our knowledge of the inscriptions preserved

Skanowanie 3D inskrypcji znajdujących się w piwnicach Szarego Domu, wykonanych przez żołnierzy Armii Czerwonej w 1945 r., 2018 r., fot. Kamil Karski, wł. MHK

3D scanning of inscriptions made in 1945 by Red Army soldiers inside the Grey House's basement, 2018, photo by Kamil Karski, property of MHK

taryzowane. Praca ta okazała się bardzo istotna dla narracji ekspozycji, ponieważ dowiodła, iż autorami inskrypcji nie byli więźniowie KL Plaszow, lecz żołnierze Armii Czerwonej, która stacjonowała na terenie poobozowym od stycznia do października 1945 r.

Prace inwentaryzacyjne w piwnicach Szarego Domu uzupełniło opracowanie programu konserwatorskiego dla Szarego Domu, którego przygotowanie zleciła w 2017 r. Gmina Miejska Kraków. Zespół MHK, ze względu na posiadaną wiedzę merytoryczną, współpracował z GMK przy opracowywaniu tych wytycznych.

in the basement of the Grey House has been enlarged. These inscriptions, carved into the plaster, were scanned and catalogued in 2018. This undertaking turned out to be core to the exhibition narrative because it proved that the inscriptions were not made by KL Plaszow prisoners, but by Red Army soldiers who were stationed within the camp area until October 1945.

The inventory activities in the basement of the Grey House were completed by the development of a conservation programme for the building commissioned in 2017 by the Municipality of Kraków. Due to their substantial knowledge of the topic, the Museum team cooperated with local government on the development of these guidelines.

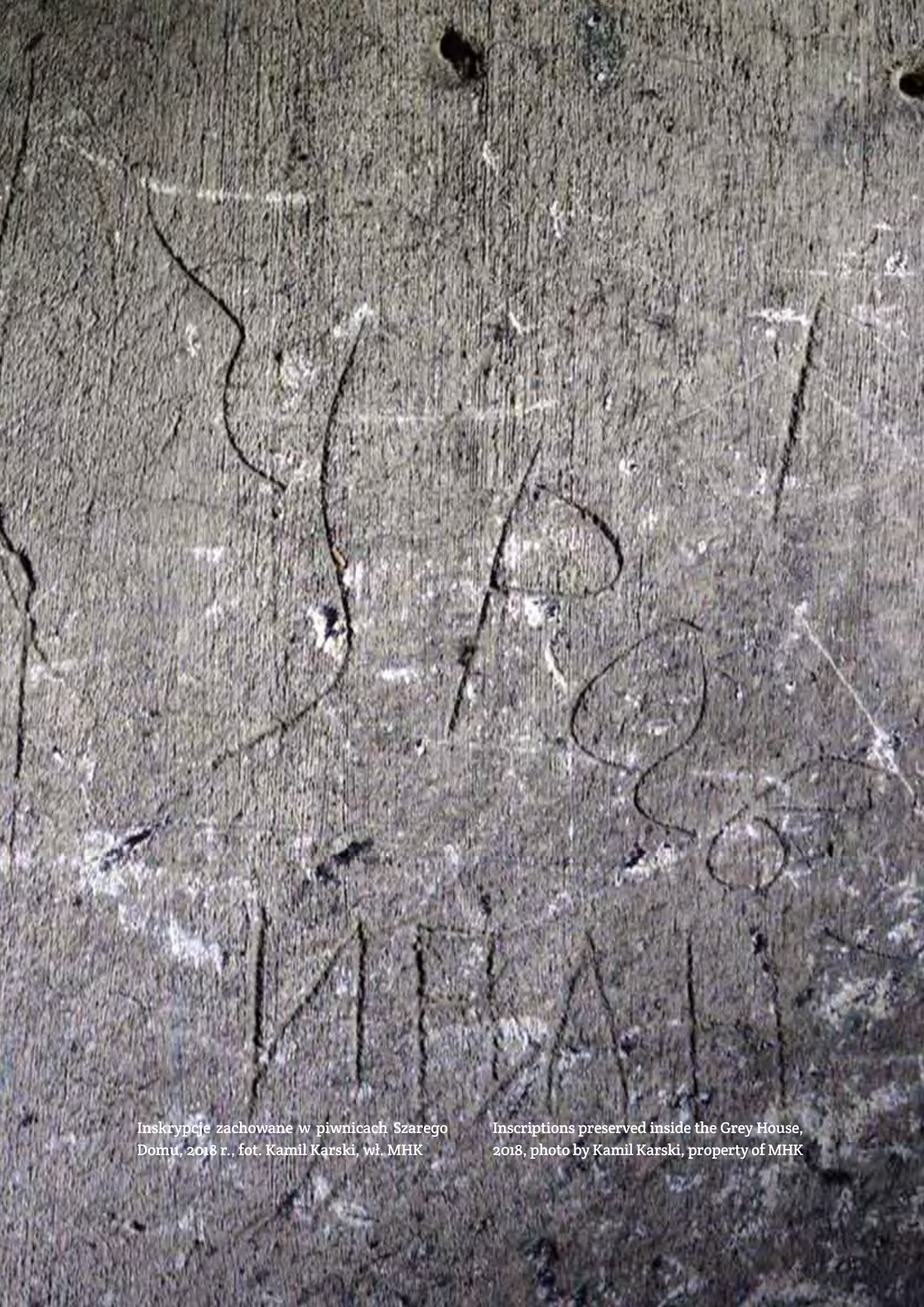

Inskrypcje zachowane w piwnicach Szarego Domu, 2018 r., fot. Kamil Karski, wł. MHK

Inscriptions preserved inside the Grey House, 2018, photo by Kamil Karski, property of MHK

Wizualizacja projektu zagospodarowania terenu wokół budynku Memoriału, 2019 r., aut. Skalski Pracownia, wł. MHK

Visualisation of landscape architecture within the former KL Plaszow, 2019. design by Skalski Pracownia, property of MHK

Memoriał

W ramach prac na scenariuszem w 2019 r. zespół MHK zlecił i nadzorował wykonanie wizualizacji budynku Memoriału na tle całej przestrzeni poobozowej. Linearna narracja w Memoriale, prezentująca chronologicznie historię obozu, w swym ogólnym kształcie nie uległa zmianie. Uzupełnione zostały jedynie niektóre z pól opowieści o artefakty pozyskane w trakcie badań archeologicznych oraz o materiały archiwalne pochodzące z kwerend zrealizowanych w latach 2018–2019.

Memorial

Within the scope of works on the scenario, in 2019 the MHK commissioned and supervised the execution of a visualisation of the Memorial building against the entire camp area. The general idea for a linear narrative of the Memorial, presenting the history of the camp chronologically, has not been changed. Only some of the pages of the story were completed with artefacts uncovered during the archaeological works and with archival materials collected during the 2018–2019 research.

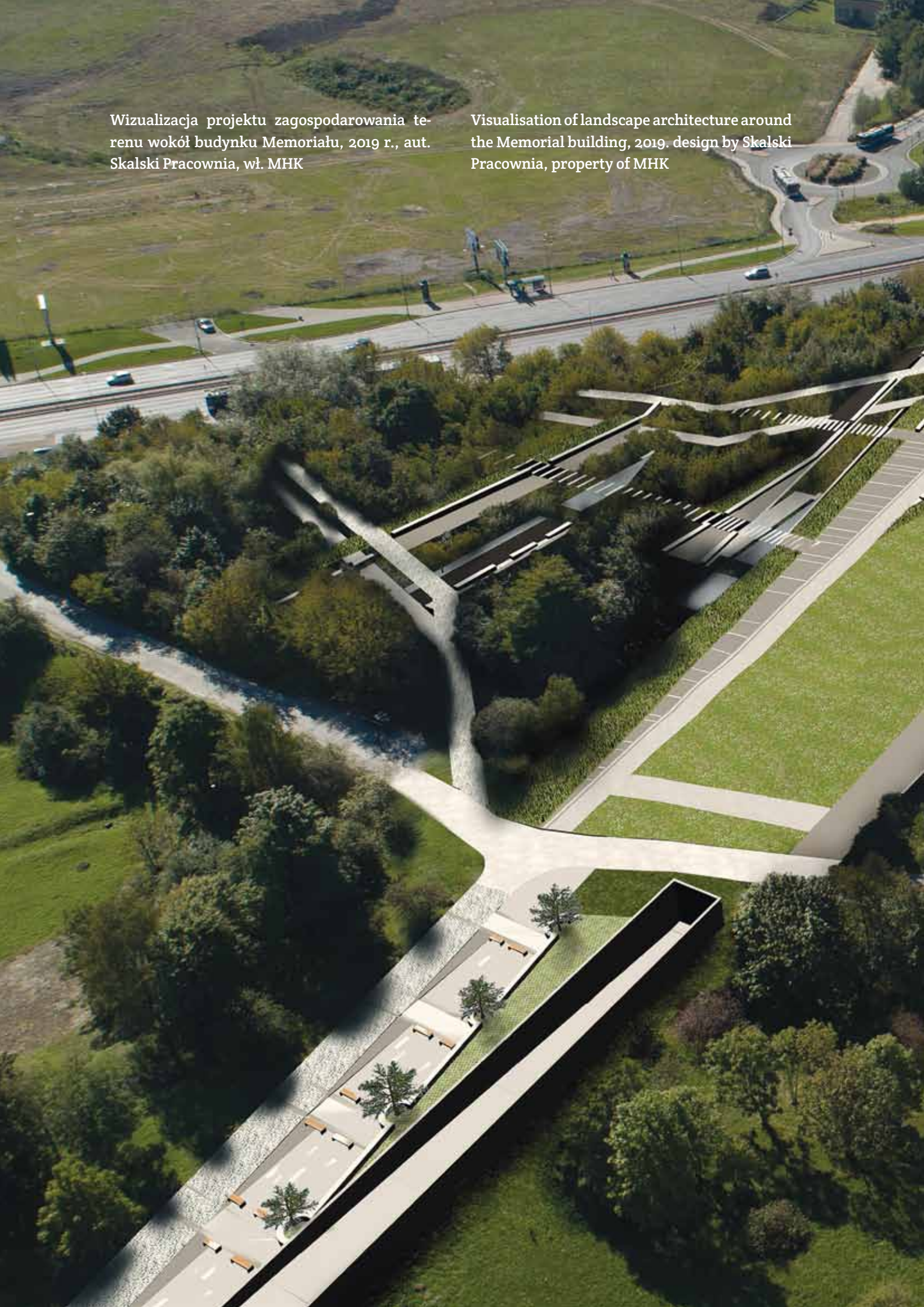

Wizualizacja projektu zagospodarowania terenu wokół budynku Memoriału, 2019 r., aut. Skalski Pracownia, wł. MHK

Visualisation of landscape architecture around the Memorial building, 2019. design by Skalski Pracownia, property of MHK

Teren poobozowy

W efekcie badań archeologicznych prowadzonych w ramach projektu w latach 2018–2019 udało się jednoznacznie wskazać lokalizację pierwszej masowej mogiły na terenie KL Plaszow oraz pozyskać wiedzę o tym, że również poślednie drogi obozowe powstawały z fragmentów żydowskich nagrobków. Te odkrycia zostały wprowadzone w narrację oprowadzania po terenie. Masowa mogiła ofiar likwidacji getta oraz pierwszych egzekucji w obozie wraz z dwoma pozostałymi miejscami straceń są głównymi punktami trasy zwiedzania terenu. Wybrane fragmenty dróg obozowych wyłożonych kruszywem z macew zostaną pokazane jako przeszklone okna archeologiczne.

W 2019 r. zespół MHK zlecił opracowanie programu prac konserwatorskich krzyża – pomnika znajdującego się na terenie drugiego masowego grobu – H-Górce.

Minimalna ingerencja w teren poobozowy jest cały czas podstawową zasadą

Former camp area

As a result of archaeological excavations carried out within the scope of the project in the years 2018–2019, we have managed to identify without doubt the location of the first mass grave within KL Plaszow and learnt that also minor camp roads were made with pieces of Jewish tombstones. These discoveries were incorporated into the guided tour narrative. A mass grave of the victims from the liquidation of the ghetto and initial executions within the camp, along with two other places of execution, constitute the main stops of the guided tour. Selected sections of camp roads paved with crushed matzevot will be presented as glass-paned archaeological windows.

In 2019, the MHK team commissioned H. Górka to develop a conservation works programme with regard to the cross, that is the monument located within the second mass grave.

Minimal interference with the former camp area remains the basic premise in

budowania narracji w tej przestrzeni i założenia, na których opierał się scenariusz, nie uległy zmianie. W terenie uczytelniony zostanie przebieg dróg obozowych i obrys placu apelowego, a pielęgnacja zieleni umożliwi obserwację niwelacji gruntu pod budowę baraków i odsłoni zachowane relikty architektoniczne.

building up the narrative for this space and the premises for the exhibition scenario have remained unchanged as well. The layout of camp roads and the assembly square will be made more evident, while maintenance of the greenery will enable the visitors to notice how the area was levelled for construction of the barracks and will uncover the preserved architectural relics.

Pomnik Dźwiękowy

Soundmonument

Pomnik Dźwiękowy – Soundmonument – jest kompozycją muzyczną, która ma poszerzyć doświadczenia pobytu w miejscu pamięci. Jest inspirowany warstwą historyczną, geologiczną i współczesnym krajobrazem Miejsca Pamięci KL Plaszow.

W trakcie trwania projektu powstał scenariusz Pomnika Dźwiękowego autorstwa Michała Libery. W kolejnych latach kontynuowane będą prace nad jego realizacją.

The Soundmonument is a music composition whose aim is to expand the visitors' experience of this memorial site. It is inspired by the historical and geological layer, as well as the contemporary landscape of the KL Plaszow Memorial Site.

Throughout the duration of the project, a script for the Soundmonument was being developed by Michał Libera. Execution of the monument will be continued over the following years.

Fragmenty macew odkrytych na terenie obozu Plaszow podczas badań archeologicznych prowadzonych przez Muzeum Krakowa w 2018 r., fot. Katarzyna Bednarczyk, wł. MHK

Pieces of matzevot uncovered within the Plaszow camp during archaeological excavations conducted by the Museum of Kraków in 2018. photo by Katarzyna Bednarczyk, property of MHK

Badania archeologiczne terenu obozu Plaszow, rejon baraku nr 24, 2018 r., fot. Katarzyna Bednarczyk, wł. MHK

Archaeological research within the Plaszow camp, area of barrack no. 24, 2018. photo by Katarzyna Bednarczyk, property of MHK

Badania archeologiczne

W latach 2018–2019 kontynuowano rozpoznanie archeologiczne przestrzeni poobozowej. Na wiosnę 2018 r. przeprowadzono badania powierzchniowe, połączone z inwentaryzacją terenową. Przygotowano szczegółowe zestawienie niwelacji (wyrównań), pozostałości infrastruktury i reliktów architektonicznych widocznych w terenie. Wyniki badań opracowano w formie mapy. W przyszłości zebrane dane i opracowania posłużą do sporządzenia szczegółowych programów konserwatorskich dla tych obiektów. Uzupełnieniem prac były badania sondażowe przy Szarym Domu wzdłuż odcinków fasady wschodniej i zachodniej. Miały one na celu weryfikację przedwojennych planów budynku oraz określenie miąższości (grubości) nawarstwień, związanych z powojennym funkcjonowaniem budynku. Odsłonięto fragment utwardzonej powierzchni chodnika, który otaczał budynek w latach 40. XX w.

Archeological excavations

In the years 2018–2019, archaeological reconnaissance of the former camp area was continued. In the spring of 2018, a surface survey and land inventory was conducted. A detailed compilation of data on land levelling, remnants of infrastructure, and architectural relics visible in the area was prepared. The survey results were processed into a map. In the future, data collected and resulting reports will be used to develop detailed conservation programmes for these artefacts. The above-discussed scope of work was completed by test trenches along the eastern and western walls of the Grey House. These tests were to verify the pre-war layout of the building and to define the thickness of deposits related to the post-war utilisation of the building. A section of pavement which encircled the building in the 1940s was uncovered. Excavation works, which constituted a follow-up to the 2017 works, were conducted by a specialised company,

Badania wykopaliskowe, stanowiące kontynuację prac z 2017 r., przeprowadzone zostały przez firmę Ingwar Badania Archeologiczne w październiku i listopadzie 2018 r. Swoim zasięgiem objęły one barak mieszkalny nr 24, przeznaczony dla mężczyzn, część magazynu na żywność (barak nr 31) oraz obozową piekarnię (budynek nr 38), która była urządzona w przedwojennym sanatorium dla dzieci zagrożonych gruźlicą, prowadzonym przez krakowskie Towarzystwo Ochrony Zdrowia. W miejscu baraku nr 24 odsłonięto pozostałości fundamentu budynku, odnotowano pozostałości podłogi. Przy południowej ścianie odkryto również kontynuację rynsztoka odsłoniętego podczas prac prowadzonych rok wcześniej. Do wzmocnienia jego krawędzi użyto dużych fragmentów płyt nagrobnych, pochodzących ze zniszczonych cmentarzy żydowskich. Badania prowadzone przy budynku piekarni pozwoliły na odkrycie fundamentów oryginalnego budynku sanatorium. W rejonie magazynu żywności odkryto fundamenty wschodniej ściany szczytowej baraku wraz z pozostałością pieca z dodatkowym systemem wentylacji. Badaniami objęto również pobliski fragment rynsztoka, w dole którego ułożone były ceramiczne rury.

Podczas badań odkryto dużą liczbę zabytków ruchomych. Najliczniejszą kategorię stanowią gwoździe oraz fragmenty szkieł, głównie stłuczonych butelek i niewielkich naczyń. Podobnie jak w ubiegłym roku, odkryto także przedmioty osobiste więźniów – fragmenty okularów, zegarków, biżuterii, tubek po lekar-

Ingwar Badania Archeologiczne, in October and November 2018. The scope of these works covered barrack no. 24 for male prisoners, a part of the food storage (barrack no. 31), and camp bakery (building no. 38), which was located in a former tuberculosis sanatorium for high-risk children, an institution run by the Kraków-based Health Care Society. In the location of barrack no. 24, remnants of the foundations were uncovered along with some remnants of the floor. Along the southern wall, further sections of the gutter uncovered the year before were found. Large pieces of headstones originating from demolished Jewish cemeteries were used to reinforce its edges. A survey conducted within the bakery building enabled us to discover the foundations of the original sanatorium building. Within the food storage area, foundations of the barrack's eastern gable were found along with remnants of the stove with an additional ventilation system. The survey also encompassed the adjacent section of the gutter, on the bottom of which ceramic pipes had been installed.

During the works, a large number of artifacts were found. The largest collections are compiled of nails and pieces of glass, broken bottles and small vessels mostly. Just like last year, prisoners' personal possessions were found as well – pieces of eye-glasses, watches, jewellery, medicine tubes, beauty products packaging, as well as several dozen buttons and coins.

Due to the fact that human remains were found within the camp area in early 2019, prospection was conducted within

stwach, pojemników po kosmetykach oraz kilkadziesiąt guzików i monet.

W związku ze znalezieniem na terenie poobozowym ludzkich szczątków, na początku 2019 r. przeprowadzono badania prospekcyjne na terenie tzw. starego cmentarza, gdzie zaobserwowano dużą ilość wkopów zwierzęcych. Zrealizowano również niewielkie badania sondażowe wyprzedzające prace nad zabezpieczeniem skarpy cmentarnej planowane przez Zarząd Inwestycji Miejskich w Krakowie. Głównym zadaniem badań było zbadanie stratygrafii (układu i charakteru nawarstwień) w celu określenia przekształceń terenów cmentarnych i dobranie optymalnych zabezpieczeń terenowych. Podczas badań potwierdzono, że tereny cmentarne zostały niemal całkowicie zniwelowane.

the so-called old cemetery area, where a large number of animal dens was identified. Smaller-scale probing tests were also carried out prior to works planned by the Kraków Board for City Investment to secure the cemetery scarp. These works' main aim was to examine the stratigraphy (the layout and character of deposits) in order to determine how the cemetery area was transformed and to select optimal methods for securing the area. The test confirmed that almost the entire cemetery area was levelled up.

Badania archeologiczne terenu obozu Plaszow, rejon obozowej piekarni, 2018 r., fot. Igor Pieńkos/Ingwar Badania Archeologiczne, wł. MHK

Archaeological research within the Plaszow camp, area of the camp bakery, 2018. photo by Igor Pieńkos/Ingwar Badania Archeologiczne, property of MHK

!NGWA

Konserwacja i dokumentacja zabytków archeologicznych

W latach 2017–2019 prowadzono opracowywanie zbioru artefaktów. Inwentaryzacji poddano ponad 6,5 tysiąca przedmiotów, zabytków wydzielonych, jak i masowych. Sporządzono ponad 300 kart katalogu naukowego oraz kilkaset roboczych zdjęć dokumentujących stan zabytków tuż po ich odkryciu, a przed przeprowadzeniem zabiegów konserwatorskich. Wszystkie przedmioty zostały przepakowane do pudeł zapewniających im optymalne warunki przechowywania w muzealnym magazynie.

W latach 2018–2019 konserwacji poddano ok. 900 obiektów wydzielonych. Głównym założeniem podejmowanych prac jest zachowanie autentycznego, dowodowego kształtu odkrytych przedmiotów, wraz z ich deformacjami, przebarwieniami czy uszkodzeniami. Konserwacja zakładała przede wszystkim ich zabezpieczenie i uniemożliwienie dalszej degradacji.

Obecnie część zabytków pochodzących z badań z lat 2016–2017 stanowi de-

Conservation and documentation of archaeological findings

In the years 2017–2019, the collection of artefacts was being catalogued. Over 6.5 thousand items, both individual and mass ones, were included in the inventory. Over 300 records of academic character and several hundred photographs were made to document the state of these artifacts at the time they were discovered and before any conservation procedures were implemented. All items were placed in boxes to ensure optimum storage conditions in the museum.

In the years 2018–2019, circa 900 individual objects underwent conservation procedures. The main aim of these works is to preserve the authentic shape of this evidence material along with deformations, discoloration, or damage. Conservation aimed at, first and foremost, securing the objects and preventing further degradation.

At present, a part of the artifacts included in the research of 2016–2017 is deposited in the Museum of Krakow by the

pozyt Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przekazany do Muzeum Krakowa. W celu ich ewidencji została założona odrębna księga depozytów archeologicznych, oznaczonych symbolem DepKLP. Dla wszystkich obiektów wydzielonych wykonana została dokumentacja opisowa i fotograficzna, zawarta w kartach ewidencji zbiorów, opracowanych w systemie Musnet. Karty ewidencji wykonano również dla zespołów zabytków masowych. Ta sama procedura zostanie zastosowana wobec zabytków pozyskanych podczas prac przeprowadzonych w 2018 r.

Małopolska Voivodship Monument Conservator. In order to keep the records, a separate register of archaeological deposits was set up with the reference DepKLP. For all individual objects, both descriptive and photographic documentation was made and included in the collections records run within the Musnet system. Records were also made for mass artifacts. The same procedure will be applied to all monuments acquired during the 2018 works.

Plakietki identyfikacyjne więźniów pracujących w sektorze cywilnym (Z) i zbrojeniowym (W) odnalezione podczas badań archeologicznych na terenie obozu Plaszow w 2017 r. – stan przed i po konserwacji, fot. Kamil Karski, Andrzej Kalarus, wł. MHK

Identity cards of prisoners working within the civilian (Z) and armament (W) units found during archaeological excavations within the Plaszow camp in 2017 – before and after conservation, photo by Kamil Karski, Andrzej Kalarus , property of MHK

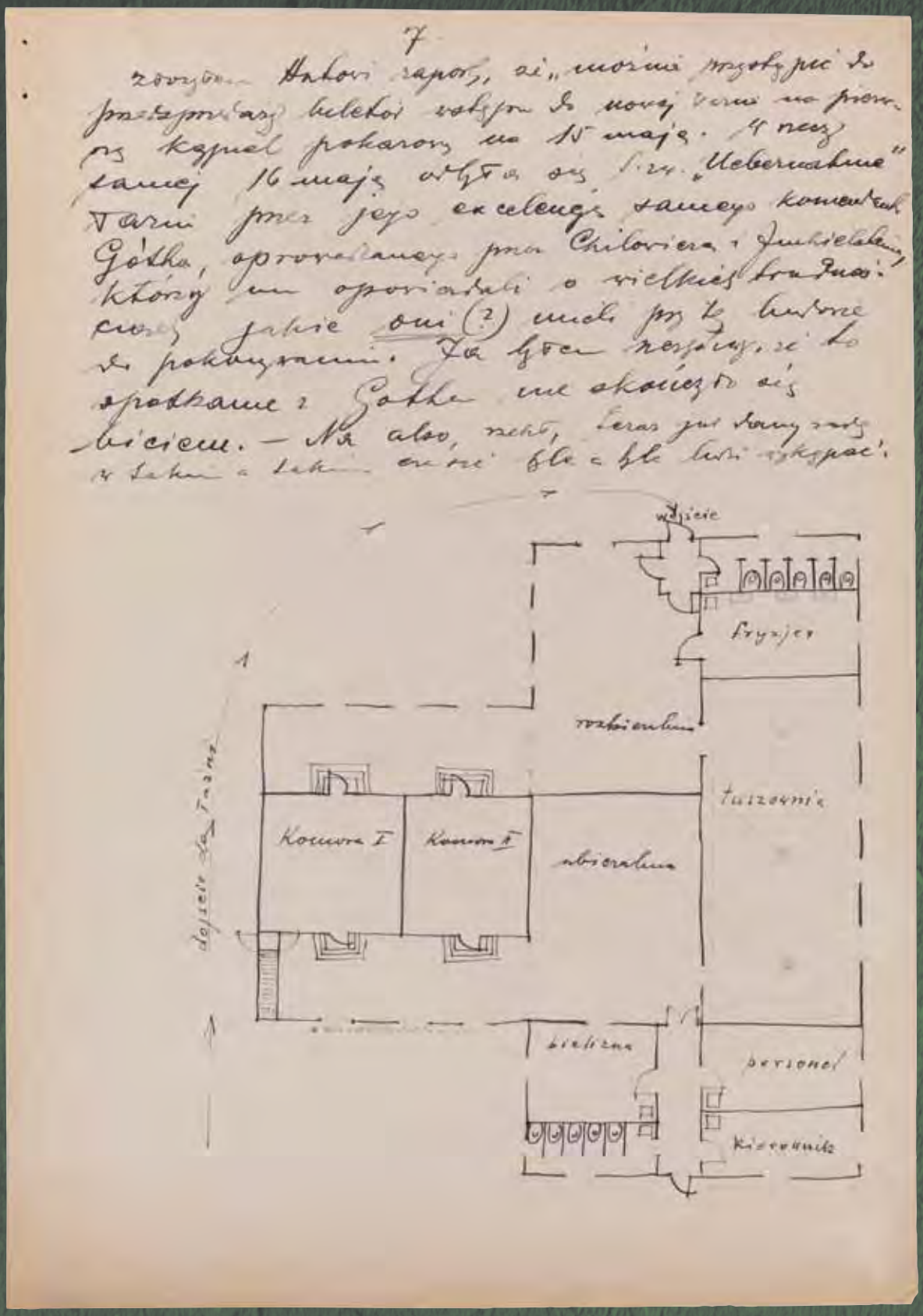

Rękopis inż. Jakuba Stendiga, więźnia obozu Plaszow, 1946 r., wł. rodziny Jakuba Stendiga

Manuscript by Jakub Stendig, engineer, Kl Plaszow prisoner, 1946, property of Jakub Stendig's family

Wydawnictwa

W ramach projektu wydane zostały w 2019 r. trzy publikacje. Pierwsza z nich: *Płaszów. Ostatnia stacja żydostwa krakowskiego*, pod redakcją Moniki Bednarek, jest polską wersją wydanych w Izraelu w 1972 r. wspomnień Jakuba Stendiga, więźnia KL Plaszow, inżyniera pracującego w obozowym Bauleitungu, nadzorującego większość inwestycji budowlanych w obozie.

Drugim wydawnictwem jest album *KL Plaszow. Archeologia miejsca pamięci*, autorstwa Kamila Karskiego, prezentujący założenia oraz przebieg badań archeologicznych przeprowadzonych w sezonach 2018–2019 oraz zabytki wydobyte z terenu poobozowego w latach 2016–2019.

Trzecią publikacją jest *KL Plaszow. Raport za okres 2018–2019*.

Publications

Within the scope of the project, three publications have been released in 2019. The first one: *Płaszów. Ostatnia stacja żydostwa krakowskiego* [*Plaszow. The Final Stop for Krakow's Jews*], edited by Monika Bednarek, is a Polish edition of Jakub Stendig's memoirs released in Israel in 1972. Stendig worked in the camp Bauleitung as an engineer and supervised most construction sites within the camp.

The second release is a photo album KL Plaszow. Archeologia miejsca pamięci [KL Plaszow. Archaeology of the Memorial Site] by Kamil Karski, who presents the premises and the course of archaeological excavations executed in the years 2018–2019, as well as monuments uncovered within the camp area in the years 2016–2019.

The third release is KL Plaszow. Raport za okres 2018–2019 [KL Plaszow. Report for the period 2018-2019].

Aleksander Schwarz (Główna Komisja Rabiniczna ds. Cmentarzy przy Naczelnym Rabinie Polski Michaelu Schudrichu) i Kamil Karski (Muzeum Krakowa) podczas konsultacji dotyczących przebiegu badań archeologicznych na terenie obozu Plaszow, 2018 r., fot. Katarzyna Bednarczyk, wł. MHK

Aleksander Schwarz (Main Rabbinic Commission for Jewish Cemeteries under the Chief Rabbi of Poland Michael Schudrich) and Kamil Karski (Museum of Kraków) during consultations on the course of archaeological works within the Plaszow camp, 2018, photo by Katarzyna Bednarczyk, property of MHK

Współpraca i otoczenie społeczne

Działania zespołu MHK pracującego na rzecz upamiętnienia KL Plaszow wspiera powołana w 2017 r. przez Prezydenta Krakowa Jacka Majchrowskiego Rada Społeczna ds. utworzenia Muzeum – Miejsca Pamięci na terenie byłego obozu KL Plaszow. Jej rolą jest konsultowanie i doradzanie odnośnie do kwestii związanych z powstającym upamiętnieniem. 22 maja 2019 r. odbyło się zebranie Rady, podczas którego jej członkowie zwiedzali obszar byłego obozu, zapoznając się w terenie z zakładanymi przez scenariusz rozwiązaniami.

W 2018 r. zostały podpisane porozumienia o współpracy z Żydowskim Instytutem Historycznym im. Emmanuela Ringelbluma oraz z Wydziałem Socjologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Umowy zakładają nieodpłatną wymianę doświadczeń, współpracę personalną oraz wzajemne udostępnianie archiwaliów i materiałów merytorycznych. W 2019 r. rozpoczęto również rozmowy o ratyfika-

Cooperation and social environment

Activities of the MHK team working to commemorate KL Plaszow are supported by a Social Council for the formation of a Museum – Memorial Site within the former KL Plaszow, appointed in 2017 by the Mayor of Kraków, Jacek Majchrowski. The Board's job is to provide consultation and advice on issues related to the memorial under construction. On 22nd May 2019, a Council meeting was held during which its members visited the area of the former camp and learned about the solutions proposed in the scenario.

In 2018, cooperation agreements were signed with Emmanuel Ringelblum Jewish Historical Institute and the Faculty of Sociology of the Jagiellonian University. The agreement assumed exchange of experiences free of charge, personal cooperation, and ensuring mutual access to archive and content-related materials. In 2019, discussion of ratification of a similar agreement with the Institute of

cji podobnego porozumienia z Instytutem Architektury Krajobrazu Politechniki Krakowskiej.

Ze względu na to, że w obrębie miejsca pamięci znajdują się dwa cmentarze żydowskie oraz trzy miejsca masowych egzekucji, gdzie zostały pogrzebane ofiary żydowskie i polskie, Muzeum Krakowa ściśle współpracuje z Komisją Rabiniczną do spraw Cmentarzy Żydowskich przy Naczelnym Rabinie Polski Michaelu Schudrichu oraz z Żydowską Gminą Wyznaniową w Krakowie. Kwestie, które rozstrzygaliśmy wspólnie w latach 2018–2019, dotyczyły przede wszystkim właściwego i zgodnego z regułami judaizmu zabezpieczenia miejsc pochówków.

Wszystkie działania na rzecz powstającego miejsca pamięci przebiegają przy wsparciu Gminy Miejskiej Kraków. W ramach obecnego projektu MHK pełniło rolę merytorycznego konsultanta, wspierając GMK podczas prac nad modyfikacją projektu architektonicznego przyszłego upamiętnienia. Projekt, wykonany w 2008 r. przez Grupę Projektową Proxima (obecnie GPP Sp. z o.o.), wymagał aktualizacji, która została sfinalizowana w grudniu 2018 r. Również w 2018 r. MHK udzielało merytorycznego wsparcia GMK w trakcie opracowywania wytycznych do konserwacji Szarego Domu.

W 2019 r., w związku z koniecznym remontem sieci wodociągowej przebiegającej przez teren poobozowy, Komisja Rabiniczna i Gmina Miejska Kraków, przy wsparciu zespołu MHK, wypracowały wytyczne do prowadzenia prac związanych z tym zadaniem, by przebiegało zgodnie z zasadami judaizmu.

Landscape Architecture of Cracow University of Technology began.

Due to the fact that within the memorial site there are two Jewish cemeteries and three locations of mass executions, where both Jewish and Polish victims were buried, the Museum of Krakow entered into close cooperation with the Rabbinical Commission for the preservation of Jewish cemeteries under the Chief Rabbi of Poland Michael Schudrich, and the Jewish Community of Kraków. In the years 2018–2019, we jointly worked on such issues as proper securing of burial sites in compliance with the principles of Judaism.

All activities for the memorial site under construction are supported by the Municipality of Kraków. Within the scope of the current project, the Museum of Krakow played a role of an expert consultant, supporting the Municipality of Kraków during the alteration of the architectural design of the future memorial. The design developed in 2008 by Grupa Projektowa Proxima (currently operating under the name of GPP Sp. z o.o.) needed to be updated and the task was completed in December 2018. The same year, the Museum supported the Municipality of Kraków while guidelines for conservation of the Grey House were being developed.

In 2019, due to the fact that the water supply system crossing the camp area needed to be modernised, the Rabbinical Commission and the Municipality of Kraków, developed, with the help from MHK, guidelines for execution of works related to that task so that it could be

Ponadto opracowano plan zabezpieczenia osuwającej się skarpy w pobliżu pierwszego miejsca masowych pochówków, na terenie cmentarza żydowskiej gminy pogórskiej.

executed in compliance with the principles of Judaism. What is more, a plan for securing the sliding scarp near the first mass burial site within the cemetery of the Jewish Community of Podgórze was developed.

Zwiedzanie Muzeum Pamięci Ofiar Faszyzmu w Ponarach, 2018 r., fot. Monika Bednarek, wł. MHK

Visit to the Memory of Victims of Fascism Museum in Ponary, 2018, photo by Monika Bednarek, property of MHK

Zwiedzanie byłego obozu przez członków Rady Społecznej ds. utworzenia Muzeum – Miejsca Pamięci na terenie byłego obozu KL Plaszow, 22 maja 2019 r., fot. Katarzyna Bednarczyk, wł. MHK

Visit to the former camp area by members of the Social Council for the Creation of the Museum – Memorial Site in the Former KL Plaszow, 22nd May 2019, photo by Katarzyna Bednarczyk, property of MHK

Plakat informujący o konsultacjach społecznych dotyczących powstawania Muzeum – Miejsca Pamięci KL Plaszow w Krakowie, 2019 r.

Poster informing of social consultations on the foundation of the Museum – Memorial Site KL Plaszow in Kraków, 2019

Tło społeczne

Ważnym aspektem działań Muzeum Krakowa związanych z upamiętnieniem terenu byłego KL Plaszow są prowadzone od kilku lat rozmowy z krakowianami i najbliższymi sąsiadami upamiętnienia. Służyły budowaniu partnerskich relacji z najbliższym otoczeniem miejsca pamięci. Muzeum Miejsce Pamięci KL Plaszow powstać ma na terenie, który od lat traktowany jest jako zielona enklawa w centrum Krakowa, miejsce rekreacji i wypoczynku mieszkańców. Konkretyzowanie się planów MKiDN oraz GMK dotyczących powstania muzeum na terenie miejsca pamięci wzbudziło obawy mieszkańców przed zmianą sposobu użytkowania terenu poobozowego. Aby wyjaśnić wszelkie budzące wątpliwości kwestie, Prezydent Miasta Krakowa ogłosił rozpoczęcie w czerwcu 2019 r. konsultacji dotyczących powstawania Muzeum – Miejsca Pamięci KL Plaszow w Krakowie. Podczas trwającego procesu konsultacji dyskutowano o kształ-

Social environment

A crucial aspect of activities conducted by the Museum of Krakow with regard to commemoration of the former KL Plaszow consists in discussion with the residents of Kraków and the immediate neighbours of the memorial site that have been carried out for several years. These aimed at building partnership relations with the immediate surroundings of the memorial site.

The Museum Memorial Site KL Plaszow is to be established within the area which, for many years, has been treated as a green enclave in downtown Kraków, a place for leisure and recreation. As plans for founding a museum within the memorial site emerged in the MKiDN and Municipality of Kraków, they raised doubts among the residents with regard to the way the former camp area was to be utilised. In order to resolve all these doubts, the Mayor of Kraków announced that consultations on founding the Museum Memorial Site KL Plaszow in Kraków were

Spotkanie w Muzeum Podgórza w ramach konsultacji społecznych, 24 czerwca 2019 r., fot. Katarzyna Bednarczyk, wł. MHK

Meeting at the Museum of Podgórze within the scope of social consultations, 24th June 2019, photo by Katarzyna Bednarczyk, property of MHK

cie przyszłego muzeum, formie zieleni w obrębie upamiętnienia oraz problemach komunikacyjnych wokół terenu poobozowego. Muzeum argumentowało historyczne powody, dla których jest to miejsce szczególne, wymagające szacunku i opieki. Konsultacje zakończą się w grudniu 2019 r.

to commence in June 2019. During the consultation process, such issues as the shape of the future museum, greenery forms within the memorial site, and communication and transportation problems in the neighbouring areas were discussed. The Museum argued that historical reasons make this place unique and require particular respect and attention. The consultations will be concluded in December 2019.

Zajęcia edukacyjne na terenie obozu Plaszow, fot. Katarzyna Bednarczyk, wł. MHK

Educational classes within the Plaszow camp area, photo by Katarzyna Bednarczyk, property of MHK

Działania wokół projektu

Podczas trwania projektu wykonywana była dokumentacja zdjęciowa terenu poobozowego oraz powstawały reportaże fotograficzne z wydarzeń dotyczących KL Plaszow: oprowadzań i spotkań otwartych. Zespół MHK prowadził zajęcia edukacyjne, których celem było udostępnianie wiedzy na temat obozu Plaszow różnych grupom odbiorców. Odbywały się zarówno zajęcia w terenie poobozowym, jak i lekcje stacjonarne, prezentujące historię miejsca oraz efekty badań archeologicznych. Odbiorcami byli zarówno uczniowie, krakowianie, jak i goście z Polski i zagranicy. W latach 2018–2019 w zajęciach edukacyjnych wzięło udział ok. 600 uczestników.

Popularyzacja wiedzy na temat KL Plaszow odbywała się głównie poprzez organizowanie skierowanych do krakowian spotkań otwartych, podczas których prezentowany był przede wszystkim przebieg prac nad upamiętnieniem oraz badania archeologiczne.

Activities related to the project

During the project, photographic documentation of the former camp area was taken and photographic documentaries on events related to KL Plaszow, such as guided tours and open meetings, were compiled.

The MHK team ran educational sessions aimed at transmitting the knowledge on KL Plaszow to various target groups. These classes were held both within and outside the former camp area and presented the history of this site and the results of archaeological work. The recipients included students, residents of Kraków, and both domestic and international visitors. In the years 2018–2019, c. 600 people participated in these classes.

Knowledge of KL Plaszow was spread mainly through open meetings targeted at city residents, during which the course of works and archaeological research concerning the memorial site was presented.

Additionally, the MHK team participated

Dodatkowo zespół MHK brał udział w konferencjach organizowanych w Polsce i zagranicą. Referaty dot. KL Plaszow zostały wygłoszone m.in.: w Polskiej Akademii Nauk – Stacji Naukowej w Wiedniu, na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu, Muzeum Stutthof w Sztutowie, Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, podczas konferencji organizowanej przez Komitet ICOMOS Polska na Politechnice Lubelskiej oraz w Żydowskim Instytucie Historycznym. Dodatkowym źródłem wymiany informacji i promocji projektu były wizyty studyjne w Polsce, Niemczech, Litwie i Izraelu.

in conferences organised in Poland and abroad. Lectures on KL Plaszow were given at, among others: the Polish Academy of Sciences – Scientific Centre in Vienna, Adam Mickiewicz University in Poznań, Stutthof Museum in Sztutowo, World War II Museum in Gdańsk, during a conference organised by ICOMOS Poland at the Lublin University of Technology, and the Jewish Historical Institute. Study visits in Poland, Germany, Lithuania, and Israel were yet another method of information exchange and project promotion.

Rejestracja wywiadu ze świadkiem historii, panem Andrzejem Hamadą, 2 października 2019 r., fot. Kamil Karski, wł. MHK

Recording an interview with an eye-witness of historic events, Andrzej Hamada, 2nd October 2019, photo by Kamil Karski, property of MHK

Wizyta studyjna zespołu scenariuszowego w Centrum Dokumentacyjnym Robót Przymusowych w okresie nazistowskim w Berlinie, 2018 r., fot. Monika Bednarek, wł. MHK

Study visit of the scenario team at the Nazi Forced Labour Doccumentation Centre in Berlin, 2018, photo by Monika Bednarek, property of MHK

Zespół scenariuszowy:

Monika Bednarek – MHK
Marta Śmietana – MHK
Kamil Karski – MHK
Ryszard Kotarba – IPN
Beata Łabno – MHK
Tomasz Owoc – MHK
prof. Roma Sendyka – UJ

Współpraca:

Katarzyna Kocik – MHK
Robert Kulig – MHK
Karolina Ożóg – MHK

Dokumentacja fotograficzna:

Katarzyna Bednarczyk

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa
Pracownia Muzeum – Miejsce Pamięci na terenie byłego KL Plaszow
ul. Lipowa 4, 30-702 Kraków
tel. +48 12 257 10 17 w.119
plaszow@mhk.pl

Scenario team:

Monika Bednarek – MHK
Marta Śmietana – MHK
Kamil Karski – MHK
Ryszard Kotarba – IPN
Beata Łabno – MHK
Tomasz Owoc – MHK
Roma Sendyka, PhD – UJ

Cooperation:

Katarzyna Kocik – MHK
Robert Kulig – MHK
Karolina Ożóg – MHK

Photographic documentation:

Katarzyna Bednarczyk

Museum of Krakow
Museum Workshop – Memorial Site in the former KL Plaszow
ul. Lipowa 4, 30-702 Kraków
tel. +48 12 257 10 17 ext.119
plaszow@mhk.pl

Skład Rady Społecznej

ds. utworzenia Muzeum – Miejsca Pamięci na terenie byłego obozu KL Plaszow

dr Marek Lasota
Przewodniczący Rady Społecznej

Członkowie Rady Społecznej:

Jacek Bednarz
Przewodniczący Rady i Zarządu Dzielnicy XIII Podgórze

prof. Andrzej Chwalba
Zakład Antropologii Historycznej Instytutu Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego

dr Piotr Cywiński
Dyrektor Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau

dr hab. Michał Galas
Dyrektor Instytutu Judaistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego

Lili Haber
Przewodnicząca Związku Krakowian w Izraelu

Tadeusz Jakubowicz
Przewodniczący Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie

dr Jan Janczykowski
Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków (w latach 2003–2018)

Adam Kalita
Radny Miasta Krakowa

Teresa Kwiatkowska
Radna Miasta Krakowa

Paweł Kubisztal
Prezes Zarządu Stowarzyszenia PODGÓRZE.PL

dr hab. Andrzej Kulig
Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa

Janusz Makuch
Dyrektor Festiwalu Kultury Żydowskiej w Krakowie

Orit Margaliot
Instytut Pamięci Męczenników i Bohaterów Holokaustu Yad Vashem

ks. biskup dr hab. Grzegorz Ryś
Instytut Historii Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Michael Schudrich
Naczelny Rabin Polski

prof. Aleksander Skotnicki
Prezes Zarządu Fundacji Stradomskie Centrum Dialogu

dr Jörg Skriebeleit
Dyrektor KZ-Gedenkstätte Flossenbürg

Kazimierz Świst
Polski Związek Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych

Marian Turski
Międzynarodowa Rada Oświęcimska

Marek Zając
Międzynarodowa Rada Oświęcimska

prof. Franciszek Ziejka
Przewodniczący Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa

dr Anna Ziółkowska
Dyrektor Muzeum Martyrologicznego w Żabikowie

Members of the Social Council

for creation of a Museum – Memorial Site in the former KL Plaszow

dr Marek Lasota
Chairman of the Social Council

Members of the Social Council:

Jacek Bednarz
Chairman of the Council and Board of the Podgórze district

prof. Andrzej Chwalba
Department of Historical Anthropology of the Institute of History of the Jagiellonian University

dr Piotr Cywiński
Director of the Auschwitz-Birkenau State Museum

dr hab. Michał Galas
Director of the Institute of Judaic Studies, Jagiellonian University

Lili Haber
President of the Cracovians Association in Israel

Tadeusz Jakubowicz
Chairman of the Jewish Religious Community in Kraków

dr Jan Janczykowski
Małopolska Voivodship Monument Conservator (in the years 2013-2018)

Adam Kalita
Councillor of the City of Krakow

Teresa Kwiatkowska
Councillor of the City of Krakow

Paweł Kubisztal
President of the Board of the PODGÓRZE.PL Association

dr hab. Andrzej Kulig
Deputy Mayor of Kraków

Janusz Makuch
Director of the Festival of Jewish Culture in Kraków

Orit Margaliot
Yad Vashem Institute

ks. arcybiskup dr hab. Grzegorz Ryś
Institute of History of the Pontifical University of John Paul II in Kraków

Michael Schudrich
Chief Rabbi of Poland

prof. Aleksander Skotnicki
President of the Board of the Stradom Foundation for Dialogue

dr Jörg Skriebeleit
Director of KZ-Gedenkstätte Flossenbürg

Kazimierz Świst
Polish Association of Former Political Prisoners of Nazi Prisons and Concentration Camps

Marian Turski
International Auschwitz Council

Marek Zając
International Auschwitz Council

prof. Franciszek Ziejka
Chairman of the Social Committee for the Restoration of Kraków Monuments

dr Anna Ziółkowska
Director of the Martyrological Museum in Żabikowo

Muzeum Krakowa

trasa pamięci

- Ulica Pomorska
- Apteka pod Orłem
- Fabryka Emalia Oskara Schindlera
- Miejsce Pamięci KL Plaszow

Centrum Obsługi Zwiedzających
informacja i sprzedaż biletów
w godz. 10.00–19.00
tel. 12 426-50-60
e-mail: info@mhk.pl
www.mhk.pl

www.muzeumkrakowa.pl

www.facebook.com/muzeumkrakowa

ISBN 978-83-66334-27-4